

Summary

Shynkaruk O., Ivanov F. Specific aspects of classification of subjects of administrative-delict relations in the field of use and protection of natural resources.

In this article, an attempt was made to classify the subjects of administrative and delict relations in the sphere of the use and protection of natural resources in accordance with the legal status of the latter, as a result of which were identified two groups: offenders, which may be physical and legal persons (in particular, owners and users), state bodies, bodies of local self-government, officials, foreigners, stateless persons, public associations, international institutions and others; general authorities of the administrative and delict relations in the sphere of use and protection of natural resources (court, police, specialists, auxiliaries, etc.) and special (The Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine and institutions that are part of their structure, public security inspectors environment).

Key words: the subject of legal relations, administrative-legal relations, administrative and delict relations, use and protection of natural resources.

УДК: 347.1

О. П. ГУЙВАН

Оксана Петрівна Гуйван, здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ САНКЦІЙ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Інститут цивільної відповідальності за інформаційні правопорушення обумовлений комплексним характером інформаційного права, окремі норми якого містяться в цивільному законодавстві як загального виду (ЦКУ), так і в спеціальних актах, які регулюють суто інформаційну діяльність, або окремі питання матеріального обороту, забезпечені інформаційним обміном у необхідному для цього обсязі. У цивілістичній літературі неодноразово зазначалось, що відповідальність є хоч і важливим, але все ж лише елементом негативних наслідків – санкцій, які застосовуються до порушників суб'єктивного цивільного права¹. Саме цим цивільно-правове регулювання охорони суб'єктивних прав відрізняється від кримінального та адміністративного, де роль санкцій зводиться до виключного застосування заходів відповідальності.

Караність неправомірних діянь щодо інформації настає в разі скоєння правопорушення. Інформаційні правопорушення відбуваються в особливій площині людської діяльності – у сфері пошуку, створення, обробки, передачі, отримання, зберігання, захисту й використання будь-яких відомостей про навколишній світ (інформації). Нерідко вони здійснюються з використанням інформаційних засобів і технологій роботи з інформацією, незалежно від її форми. Інформаційне правопорушення може відбуватись також в інших сферах людської діяльності. Важливими обставинами вчинення таких діянь є умови їх реалізації, пов'язані з використанням інформації, інформаційних засобів і технологій роботи з інформацією². Цивільно-правові санкції за порушення в інформаційній сфері, їх вид та ефективність обумовлені особливостями матеріальних відносин, які ґрунтуються на принципах неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини, позбавлення права власності, свободи інформаційної діяльності, судового захисту цивільного права та інтересу тощо, а також визначаються направленістю, серйозністю порушення, наявністю умислу та характером і розміром нанесеної шкоди.

Як охоронно-правовий інститут юридична відповідальність за правопорушення в інформаційному середовищі має спрямовуватися на вирішення важливих проблем правового забезпечення інтересів людини й суспільства в нових інформаційних вимірах. Основні напрями правового регулювання мають формуватися з урахуванням суспільної потреби у реалізації та захисті права на інформацію, охорони права власності на інформацію та інформаційних продуктів інтелектуальної власності, захисті персональних даних, інформаційних інфраструктур та мереж, захисті нематеріальних благ особи від поширення недостовірної інформації. Це питання є дуже актуальним, бо зі швидким поступом інформаційних технологій щодня зростає рівень загроз інформаційному обігу, тож потреба в нагальному юридичному адекватному реагуванні очевидна.

Питанням юридичного визначення інформації як нематеріального блага та правової охорони її в цій якості присвятили свої дослідження такі науковці, як Ю. Є. Максименко, В. Д. Гавловський, М. В. Гуцалюк, В. А. Липкан, В. Г. Хахановський, Л. П. Коваленко, П. Є. Матвієнко, Л. І. Рудник, О. В. Шепета, О. В. Чуприна, О. В. Полушкін та інші. В їхніх працях у межах наявного емпіричного матеріалу було вивчено та проаналізовано стан нинішнього цивільно-правового забезпечення інформаційних відносин, у тому числі щодо відповідальності за порушення. Але нормативно-правове регулювання, як завжди, кволо реагує на наукові рекомендації та напрацювання. Тож метою даної наукової праці є подальша розробка інформаційних охоронно-правових механізмів. При цьому акцент зроблено на різноплановому опосередкуванні інформаційного захисту, який, хоча і здійснюється в межах різних регулюючих актів, все ж має бути узгодженим.

Багатогранність сфер правового регулювання, пов'язаних з обігом інформації, викликає необхідність застосування особливих юридичних механізмів узгодження інформаційних відносин, в тому числі при захисті інформаційних прав. Як неодноразово зазначалося в науковій літературі, інформаційні взаємини різняться за своїм змістом, виходячи із правової природи об'єкта – інформації, яка буває досить різноманітною. Так, надання інформації може відбуватися на договірних засадах, при цьому даний об'єкт є товаром і відносини щодо його передачі-приймання становлять основний предмет правовідношення. Прикладом таких суто інформаційних відносин може слугувати договір купівлі-продажу конкретних даних, ліцензійні договори у сфері інтелектуальної власності тощо. Часто необхідність надання чи отримання певної інформації, передбачена законом чи договором, не являє собою суть основного зобов'язання, а забезпечує його виконання у належний спосіб. Скажімо, продавець мусить надати покупцеві інформацію про відомі йому недоліки товару. Якщо зазначені вище інформаційні обов'язки не будуть виконані, то до неналежного боржника можуть застосовуватися цивільно-правові санкції, включаючи заходи відповідальності. Приміром, продавець відповідає за недоліки товару, якщо покупець доведе, що вони виникли до передавання товару покупцеві або з причин, які існували до цього моменту (ст. 679 ЦКУ). Такі міри покарання мають або загальний характер, передбачений, скажімо у ст. 16 ЦКУ, або спеціальний – притаманний тільки для певних правопорушень. До перших маємо віднести примусове стягнення збитків, до других – передбачене ст. 678 ЦКУ пропорційне зменшення ціни, безоплатне усунення недоліків товару в розумний строк, відшкодування витрат на усунення недоліків товару тощо.

Певні особливості захисту інформаційних відносин, які враховують їхню специфіку, застосовуються при регулюванні захисту прав споживачів та рекламної діяльності. Як різновид державного примусу, відповідальність за правопорушення у цих сферах має всі ознаки, що притаманні юридичній відповідальності в цілому. Юридичні особи та громадяни, чий права й інтереси порушені в результаті неналежного здійснення рекламної діяльності, можуть звернутися в установленому порядку до суду з позовами про відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та майну, компенсацію моральної шкоди у тому ж порядку, як і споживачі інших товарів (продуктів, послуг, робіт). Адже специфіка правової відповідальності у вказаній сфері обумовлюється особливим характером впливу недоброякісної інформації (реклами) про товар на права споживачів та значною мірою визначається характером цих порушених прав. Річ у тім, що зазвичай цивільно-правові порушення спрямовані саме на об'єкт права. Посягаючи на певний об'єкт, зловмисник наносить шкоду саме йому і у такий спосіб порушується право особи щодо задоволення своїх потреб у його використанні. Разом із тим порушення суб'єктивного права на отримання належної, якісної та повної інформації про товар, як правило, тягне також інші негативні для управленої особи результати.

Залежно від спрямованості правопорушення щодо надання недостовірної, неповної чи спотвореної інформації подібні неправомірні діяння призводять до посягання на права споживачів на вибір товару, прав інтелектуальної власності, особистих немайнових прав, що забезпечують природне та соціально-економічне існування особи³. У результаті відбувається порушення нормативних приписів щодо необхідності забезпечення доступності, достовірності та своєчасності інформації, використаної продавцем у рекламі свого товару та його характеристик. Такі юридичні гарантії ґрунтуються на презумпції відсутності у споживача спеціальних знань про властивості та характеристики товарів (робіт, послуг)⁴.

У деяких випадках взагалі важко визначити, що є основною сферою застосування тієї чи іншої технологічної надбудови та відповідної інфраструктури: інформаційні чи комерційні відносини. До прикладу, використання мережі Інтернет має і відверто інформаційний характер, і діяльність, направлену на вчинення різного роду угод чи пов'язаних з ними дій (публічне розміщення каталогів, опублікування ofert тощо). До інформаційного аспекту належить публічне використання Інтернет-ЗМІ, домашніх сторінок користувачів, щоденників, клубів і т. п. До «транзакційного» типу – діяльність інтернет-магазинів, інтернет-аукціонів, торговельних майданчиків та володільців інших подібних ресурсів, метою яких є здійснення правочинів з використанням мережі Інтернет⁵. Втім, навіть здійснюючи останню діяльність, її учасники також мусять дотримуватися інформаційних правил поведінки, які в цьому разі встановлюються відповідним спеціальним законодавством, що регулює порядок проведення товарообороту. При цьому інформаційний обмін буде вже не основною метою Інтернет-діяльності, а забезпечувати ефективність товарообмінних та розпорядчих операцій.

Негативні правові наслідки для особи, яка порушила певне інформаційне правовідношення, різняться також і залежно від способу отримання та використання інформації. В одних випадках інформація використовується особою для особистого користування, поповнення своїх знань. Коли такі діяння мають протиправний характер, наслідком може бути зобов'язання припинити подібне посягання. Це стосується, наприклад, несанкціонованого доступу до об'єктів авторського права, баз даних та ін. Якщо ж певна службова інформація (приміром та, що захищається патентним правом) незаконно використовується для удосконалення виробничого процесу, створення нових технологічних розробок, інакше кажучи, неправомірне набуття та використання такої інформації здійснюється з метою досягнення конкретного економічного результату, акценти при застосуванні санкцій повинні робитися на компенсаторній відповідальності – відшкодуванні збитків та компенсаційних виплатах.

Свої особливості має цивільно-правовий захист і у відносинах, де інформаційні правопорушення трапляються в сферах, опосередковуваних іншим, ніж приватноправове, регулюванням. Зокрема, у разі порушення особистих немайнових прав особи, пов'язаних з незаконним проведенням в ході розслідування кримінального провадження, виїмки документів, інформації, проведення оперативно-пошукових заходів, що

обмежують особисті права громадян чи поширюють про них конфіденційну або неправдиву інформацію. Спеціальний Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» передбачає можливість відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Якщо національні правозастосовні органи не вчиняють необхідних захисних дій, то це кваліфікується як порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Дане питання знайшло своє відображення у численних рішеннях Європейського суду з прав людини. Так, ЄСПЛ у справі «Преждарови проти Болгарії» негативно оцінив як національне законодавство, так і рішення суду, яким були санкціоновані обшук і вилучення, а також рішення прокурора і суду за скаргами заявників з вимогою повернути комп'ютери, оскільки в базі даних вилучених комп'ютерів містилася персональна інформація. При цьому Суд зазначив, що аналогічним чином слід міркувати стосовно будь-якого пристрою, який може містити персональну інформацію. Суд зазначає, що вираз «відповідно до закону» в сенсі п. 2 ст. 8 Конвенції вимагає, по-перше, щоб оспорюваний захід мав деяку підставу в національному законодавстві. По-друге, національне законодавство має бути доступне відповідній особі. По-третє, постраждала особа повинна бути в змозі, отримавши при необхідності відповідну юридичну консультацію, передбачати наслідки застосування до неї національного законодавства і, по-четверте, національне законодавство має бути сумісним з принципом верховенства права.

У даній справі, виходячи з припущення, що дії поліції в комп'ютерному клубі, який належить заявникам, 21 лютого 2005 р. мали деякі підстави в національному праві, оскільки п. 1 ст. 191 Кодексу 1974 р. передбачає, що за певних обставин поліція може провести обшук і вилучення, Суд повинен розглянути питання про те, чи був закон «сумісний з принципом верховенства права». Національне законодавство повинно надавати достатні гарантії від свавільного втручання у права, передбачені ст. 8 Конвенції в плані обшуку та вилучення. Суд, вивчивши обставини справи, дійшов висновку, що відсутність чітких правил, які стосуються предмета судового контролю в подібній ситуації, в поєднанні з тим, що яка-небудь значуща перевірка законності та обґрунтованості заходу не мала місця, призвело до неефективності подальшого судового контролю з точки зору мети захисту прав заявників, гарантованих ст. 8 Конвенції.

З урахуванням вищевикладеного, ЄСПЛ заявив, що навіть якщо припустити, що в принципі болгарське законодавство передбачає юридичні підстави проведення оспорюваного заходу, заявникам по справі не було надано достатніх гарантій дотримання їх права на повагу до приватного життя до або після операції по проведенню обшуку й вилучення. За таких обставин Суд дійшов висновку, що втручання в право заявників на повагу їхнього особистого життя не було здійснено «відповідно до закону», як того вимагає п. 2 ст. 8 Конвенції. Отже, Суду немає необхідності розглядати питання про те, чи мав оспорюваний захід законну мету і чи був він відповідний цій меті. Беручи до уваги все вищевикладене, Суд встановив, що мало місце порушення ст. 8 Конвенції⁶. Подібні рішення щодо неправомірності поширення слідчими та судовими органами інформації, що має конфіденційний характер, Європейський суд з прав людини виніс також у справах «Пантелеєнко проти України»⁷ та «Заїченко проти України (№ 2)»⁸.

Цивільний закон також визначає механізми регулювання відносини щодо порядку висвітлення та оприлюднення інформації в ЗМІ. У разі порушення вказаних правил засобом масової інформації настає відповідальність. Специфіка діяльності самих засобів масової інформації та відносин щодо оприлюднення інформації публічно викликає необхідність застосування приписів спеціальних актів, таких як Закони України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства» та інших актів законодавства. Ними передбачається загальний цивільно-правовий компенсаційний вид відповідальності. Він полягає у тому, що при заподіянні фізичній особі в результаті розповсюдження через засоби масової інформації даних, що не відповідають дійсності, принижують честь і гідність громадянина немайнової шкоди, така шкода компенсується за рішенням суду, відповідним засобом масової інформації, а також вищими посадовими особами і громадянами. Розмір відшкодування моральної шкоди в грошовому виразі визначається судом. При цьому обов'язок доводити свою правоту покладається на відповідача – суб'єкта, що вчинив відповідне інформаційне правопорушення.

Окрім спростування недостовірної інформації та інших, передбачених ст. 277 ЦКУ, способів захисту фізичної особи, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї недостовірної інформації, захист може здійснюватися іншими правовими засобами. До прикладу, у ст. 278 ЦКУ передбачено такий спеціальний спосіб захисту, як заборона (припинення) поширення інформації, через що порушуються особисті немайнові права. Необхідність запровадження цього способу захисту пояснюється досить значною його ефективністю, у тому числі і в превентивному плані. Йдеться про нормативне положення, згідно з яким у разі, якщо особисте немайнове право фізичної особи порушене у газеті, книзі, кінофільмі, телепередачі тощо, які готуються до виходу в світ, суд може заборонити їх випуск до його усунення, а якщо вони вже випущені, суд може заборонити (припинити) їх розповсюдження до усунення цього порушення. У разі, якщо усунення порушення неможливе, вилучається тираж газети, книги тощо з метою його знищення.

Національні законодавчі акти в сфері обігу інформації приділяють також значну увагу питанням щодо доступу осіб до цього об'єкта. Йдеться про правила, які регулюють процес доступу до публічної інформації, інформації з обмеженим доступом, порядком обробки персональних даних. У кожній із зазначених галузей інформаційного обороту існує своє правове забезпечення. Попри досить незначну увагу законодавця питанням відповідальності розпорядників інформації в цій царині така відповідальність за вказаними сферами

регулювання все ж має місце. Скажімо, порушення вимог Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років», а саме необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, неповне надання інформації, неповідомлення про подовження строку розгляду запиту, відстрочення розгляду запиту, крім випадків, визначених цим Законом, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Але, як бачимо, законодавство обмежується лише адміністративними санкціями. Тож на наявності вказаних порушень цивільно-правовий захист поки що проявляється у вигляді загальноцивільністичних заходів – примусове виконання обов'язку та відшкодування нанесеної шкоди. З огляду на поширеність таких неправомірних дій, як відмова у доступі до інформації, вважаємо доцільним запровадження цивільних штрафів на користь особи, чиє інформаційне право було порушене такими вчинками.

Як бачимо, у випадках караності інформаційних правопорушень як у адміністративному, так і цивільно-правовому порядку, законодавець надає перевагу першому з цих охоронно-правових механізмів. На нашу думку, такий акцент є не виправданим, адже право конкретної особи може залишитися не захищеним. Водночас необхідно розмежувати інформаційні правопорушення, які з огляду на їхню спрямованість, тяжкість наслідків тощо можуть потягти виключно відповідальність різного галузевого призначення. Прикладом слугують такі правопорушення в інформаційному середовищі, які, власне, не спрямовані на ущемлення чийось персональних суб'єктивних матеріальних прав, але теж є караними діяннями, бо порушують публічний порядок, що полягає у недотриманні правил здійснення інформаційної діяльності. Так, скажімо, особа, котра здійснює рекламне повідомлення про свою діяльність, поряд з інформацією, направленою на публічне доведення рекламного продукту до невизначеного кола осіб, мусить оприлюднювати дані про свою ліцензію, якщо її діяльність підлягає ліцензуванню. Відсутність ліцензії є підставою для притягнення винних до відповідальності. При цьому, з огляду на те, що таке правопорушення не має цивільно-правового характеру, за нього суб'єкт притягується до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу або застосування до нього обмежень щодо подальшої діяльності. Інша річ, коли у рекламному повідомленні міститься неповна, спотворена чи така, що не відповідає дійсності інформація, що може ввести споживача в оману. У такому разі спектр санкцій, які застосовуються, стає набагато ширшим. То можуть бути і адміністративні санкції від штрафу та заборони оприлюднювати далі таку недостовірну інформацію, і цивільно-правові. До останніх належить відшкодування шкоди, завданої споживачеві, у тому числі моральної, заміна товару тощо.

Іншим прикладом може бути порушення законодавства стосовно розміщення інформації у ЗМІ державною мовою. Закон, що зобов'язує загальнонаціональні телеканали транслювати не менше 75 % ефіру державною мовою, набув чинності⁹. Відповідно до документа, у загальному тижневому обсязі мовлення телерадіоорганізацій, які здійснюють ефірне або багатоканальне (цифрове) мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, передачі, фільми і новини, виконані державною мовою, повинні становити не менше 75 % загальної тривалості передачі та фільмів у кожному з проміжків часу між 7:00 і 18:00, а також між 18:00 і 22:00. Телерадіокомпанії місцевої категорії мовлення повинні транслювати не менше 60 % ефіру українською мовою. За невиконання вищевказаних вимог телерадіокомпанія оплачує штраф у розмірі 5 % загальної суми ліцензійного збору. Тобто, в даному разі застосовується адміністративна відповідальність за порушення публічного порядку. Але якщо таке правопорушення нанесе конкретній особі, приміром, моральної шкоди, і це буде встановлено судом, дана шкода підлягає відшкодуванню в порядку застосування цивільно-правової санкції.

З проведеного дослідження можемо зробити певні **висновки**. Інформаційні взаємини пронизують усі сфери суспільних відносин. Будучи єдиним ресурсом взаємодії, вони забезпечують належну організацію матеріальних процесів, ефективне управління ними. Це значною мірою ускладнює класифікацію протиправних діянь у інформаційному середовищі, що, у свою чергу, перешкоджає комплексному правовому забезпеченню інформаційних відносин, зокрема у сфері їхньої охорони та захисту. З огляду на постійне поширення спектру правопорушень необхідно напрацювати поняття інформаційного правопорушення та наповнити його чітким змістом, розмежувавши кримінальну, адміністративну, цивільну, дисциплінарну відповідальності за об'єктом посягання, способом та направленням посягання, тяжкістю суспільних наслідків. Слід закріпити в якості караних такі діяння, які направлені на порушення інших прав особи (неінформаційного характеру) з неправомірним використанням інформації, технологій чи інформаційної інфраструктури.

Інформація має притаманні їй специфічні ознаки, які відображають її внутрішню природу та сутність, впливаючи на вибір способів захисту інформаційних прав. Із урахуванням особливості інформації як об'єкта юридичного регулювання правовій науці необхідно на базі аналізу реальних загроз і ризиків в інформаційному середовищі напрацювати нові правові засоби реагування. Це допоможе якомога швидше усунути існуючі наразі прогалини в законодавстві, оскільки в зв'язку зі стрімким технічним поступом, на жаль, підвищується кількість та рівень загроз. Як перший та необхідний крок вбачається необхідність узгодження механізмів цивільно-правового захисту інформації, які запроваджені різними актами та продовжують носити суперечливий характер.

⁹ Красавчиков О. А. Ответственность, меры защиты и санкции в советском гражданском праве / О. А. Красавчиков // Проблемы гражданско-правовой ответственности и защиты гражданских прав. – Свердловск, 1973. – Вып. 27. – С. 9.

² Полушкин О. В. О понятии информационного правонарушения / О. В. Полушкин // Российский юридический журнал. – 2009. – № 3. – С. 208–209.

³ Димінська О. Ю. Захист прав споживачів у сфері реклами / О. Ю. Димінська // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління і права – 2013. – № 3 (47). – С. 129.

⁴ Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 5 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-96>

⁵ Дмитрик Н. А. Способы осуществления гражданских прав с использованием сети Интернет / Н. А. Дмитрик // Законодательство. – 2007. – № 2. – С. 49–50.

⁶ Рішення ЄСПЛ від 30 вересня 2014 року у справі «Преждарови проти Болгарії» (Prezhdarovi v. Bulgaria), скарга № 8429/05 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://european-court.ru/tag/prezhdarovi-v-bulgaria/>, п. 42–53.

⁷ Рішення ЄСПЛ від 29 червня 2006 року у справі «Пантелеєнко проти України», заява № 11901/02 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_274, п. 50–53.

⁸ Рішення ЄСПЛ від 26 лютого 2015 року, остаточне 6 липня 2015 року у справі «Заїченко проти України (№ 2)», заява № 45797/09 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_a87, п. 120–122

⁹ Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації: Закон України від 23 травня 2017 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2054-19>

Резюме

Гуйван О. П. Сутнісні характеристики цивільно-правових санкцій за правопорушення в інформаційній сфері.

У цій роботі проаналізовані актуальні питання цивільно-правового захисту інформаційних прав особи. Наголошено на значній різноманітності відносин в інформаційній сфері та на різній юридичній природі інформації як об'єкта правового регулювання. У роботі проведено порівняльне дослідження негативних правових наслідків для особи, яка порушила певне інформаційне праввідношення, залежно від способу отримання інформації та використання інформації. Приділена увага питанням цивільного захисту інформації, що циркулює в публічній сфері. Визначено специфічні підстави для застосування цивільних санкцій за вказані порушення. Вказано на відмінності загальноправового та спеціально-правового регулювання у цій сфері.

Ключові слова: захист інформаційних прав, цивільна відповідальність.

Резюме

Гуйван О. П. Сущностные характеристики гражданско-правовых санкций за правонарушения в информационной сфере.

В этой работе проанализированы актуальные вопросы гражданско-правовой защиты информационных прав личности. Отмечено значительное разнообразие отношений в информационной сфере и разную юридическую природу информации как объекта правового регулирования. В работе проведено сравнительное исследование негативных правовых последствий для лица, нарушившего определенное информационное правоотношение, в зависимости от способа получения и использования информации. Уделено внимание вопросам гражданской защиты информации, циркулирующей в публичной сфере. Определены специфические основания для применения гражданских санкций за информационные нарушения. Указано на различия общеправового и специально-правового регулирования и этой сфере.

Ключевые слова: защита информационных прав, гражданская ответственность.

Summary

Guyvan O. Essential characteristics of civil-law sanctions for offenses in the information sphere.

In this work, topical issues of civil-law protection of information rights of the individual are analyzed. A significant variety of relations in the information sphere and a different legal nature of information as an object of legal regulation was noted. The paper compares negative legal consequences for a person who violated a certain information legal relationship, depending on the way information is received and used. Attention is paid to the issues of civil protection of information circulating in the public sphere. Specific grounds for the application of civil sanctions for information violations have been determined. It is pointed out that there are differences in general legal and special legal regulation in this sphere.

Key words: protection of information rights, civil responsibility.